

Шандрівський соляний колодязь (народна легенда)

Автор Невідомий

Турецький султан Сулейман, побивши сербів, оголосив війну королю Матвію й повів своє військо на Угорщину.

Король Матвій зібрав велике військо й рушив назустріч туркам. До самого Дунаю підвів він своє військо, а на протилежному березі в завойованому Белграді вже стояли турки на чолі з султаном Сулейманом.

Довго розглядали ворожі війська одне одного через Дунай, але ніхто з них не наважувався переправлятися на другий берег і вступати в бій з ворогами. Боялися, щоб під час переправи не побили їх.

Нарешті це надокучило султанові, й він надіслав до Матвія посла і запропонував, щоб вони обидва виставили від свого війська по одному богатирю: Сулейман — свого, а Матвій — свого. Хай вони поміряються між собою силою, і чий богатир переможе, той і виграє війну. А другий повинен відступити й заплатити відкуп.

Матвій погодився.

Почав шукати Матвій у своєму війську богатира, який би зміг помірятися з турецьким богатирем. Але в його війську такого не знайшли.

Засмутився король Матвій—невже він програє війну?! І послав у всі кінці своєї держави гінців із суворим наказом привести найсильнішого в країні чоловіка.

Гінці об'їздили всю Угорщину, але ніде не знайшли такого богатира. Лишилась у них остання надія — на Мараморош. Про нього йшла слава, що там живе богатирський народ. Туди гінці й вирушили.

Коли вони наближалися до села Салдобоша, в полі побачили двох людей, які збирали сіно.

Під'їхали до них. Це були, виявилось, батько й син. Подорожні спитали:

– Де тут дорога, що веде на Шандрово?

Хлопець, який саме збирався вивершити воза з сіном, тримав у руках здоровенного паузника, яким сіно притискають на возі, щоб не розтрушувалося по дорозі.

— Ось там!—сказав парубок і показав паузником, тримаючи його однією рукою, наче це була якась тичка.

Королівські гінці аж сторопіли: адже вони вдвох обома руками не змогли б так показати, хоч обидва були, нівроку собі, дужі хлопці. Такого силуна вони зроду-віку ще не бачили.

Відразу посадили парубка на доброго коня й іменем короля наказали їхати за ними.

Парубчину цього звали Павлом Кинижем.

Сподобався Павло королеві Матвію. Відразу ж король наказав одягнути його як королівського вояка й тут же дав знати султанові, що він готовий до герцю.

Другого дня до Дунаю зійшли Павло Киниж і король Матвій, з одного боку, а султан зі своїм богатирем — з другого.

Перед ними на кожному березі був прив'язаний величезний човен Обидва човни були однакові, як два волоси.

Умови герцю були такі: хто з богатирів штовхне човен далі, той виграє.

Першим штовхнув свого човна турецький богатир. Не встиг човен досягти середини ріки, як течія підхопила його й понесла вниз.

Прийшла черга Павла. Він з такою силою відштовхнув свого човна, що той стрілою перебіг увесь широкий Дунай і вискочив до ніг спантеличеного султана.

І так переможцем лишився Павло.

Турецький султан визнав себе переможеним, заплатив велику данину й пішов геть.

Три дні святкував Матвій перемогу. З правої руки від себе посадовив Павла і перший келих випив за його здоров'я.

Потім подякував за те, що він переміг у герці, й у присутності всіх вельмож урочисто пообіцяв виконати будь-яке Павлове бажання.

Тоді Павло Киниж підвівся й сказав:

— Ваша королівська величність! Нам не треба ані золота, ані срібла, ні почесного сану, ні маєтків. Тільки прошу я — дайте в нагороду соляний колодязь у Шандрові, і не мені, а моєму рідному краю Мараморошу, бідному людові в цього краю, щоб вони в усі часи могли, за даною вами вольністю, безкоштовно чиряти соляну ропу, і лише вони!

Матвій відразу ж наказав своєму придворному писареві написати надавчого листа на песячій шкірі, бо тоді ще паперу не було. Коли лист був готовий, то він скріпив його власноручним підписом і золотою печаткою.

Відтоді кілька сотень років марамороські люди все користувалися цим привілеєм й згадують добрим словом свого славного земляка — богатира Кинижа.

Джерело: Легенди нашого краю. Ужгород : Карпати 1972. 216 с.

Пояснення:

1. Стояти на чолі з султаном - бути під проводом султана.
2. Помірятися силаю — позмагатися. 3. Вивершити — зробити верх.
4. Силун — те саме, що силач. 5. Парубчина — хлопець. 6. Герць— змагання. 7. Однакові, як два волоси — ідентичні, дуже схожі. 8. Стрілою перебіг — дуже швидко переплив. 9. Спантеличений — переляканий, оторопілий, сторопілий. 10. Чиряти — тут: добувати. 11. Привілля — те саме, що привілей, особлива перевага.